

bili kandidatje nasprotne nam stranke, in sicer gospodje: Aleksander Dreos 116, Peter Lasnik s 115, Karel Deschmann s 113 in dr. Schaffer s 112 glasovi, — národní kandidatje so le malo za njimi ostali, kajti dobili so gospodje: Mihael Pakič 93, dr. Papež 91, Karol Tavčar 90, dr. Ahačič 89 glasov, po takem je razloček med našim prvim in zadnjim nasprotnim le 19 glasov; lanski razloček glasov pa je znašal 45. Če smo tudi vedeli, da meščani naši čedalje bolj popuščajo tuji tabor liberalcev, se vendar v 2. in 1. volilnem razredu letos še nismo nadejali zmage, dobro vedé, da zastarela bolezen se ne dá hipoma ozdraviti in ta bolezen je liberalska vrtoglavnica (liberale Drehkrankheit). Naj le na Dunaji potegne druga sapa, sapa namreč taka, da za gotovo vemo, pri čem smo, pa bo v taboru penzionistov, uradnikov in meščanov ambij koj vse drugače in tako, kakor mora biti. Uže letos so agitatorji liberalcev imeli hud strah, da propadejo v vseh razredih in pripoveduje se o nekaterih njihovih kandidatih, da jim cele tri dni ni nobena jed dišala in niso nič spanja imeli. In vendar imamo še nekatere ustavoverne ministre na Dunaji, ki pri volitvah so naslomba ustavovercem, ki vrhu tega imajo v volilnem redu glavno podporo. Naj bi volilni red le bil narejen, kakor je v nekaterih mestih tako, da volilci volijo po okrajih (bezirkih), v katerih bivajo, na pr. Poljanci skupaj, Št. Peterčani skupaj itd., pa bode vse prevage uradnikov, penzionistov itd. konec. Potem ne bode nemčurjem pomagal boben, ki celó „die Zugereisten“ kliče na volišče. Če ne volijo po 3 razredih razločno, ampak da volijo, kakor za državni ali deželni zbor, vsi trije razredi skupaj, nam ni treba nobenega strahu imeti, da ne bi zmagali. To nas uči skušnja, to nam pa potrjuje tudi statistika letošnjih mestnih volitev. — Letos je v 3. razredu naših glasov bilo 176, nasprotnih 47, — v 2. razredu naših 242, nasprotnih pa 289, — v 1. razredu naših 93, nasprotnih 116, — skupaj po takem naših 511, — nasprotnih pa 452, tedaj v vsem skupaj naših glasov za 59 glasov več kakor liberalnih nemčurjev. Pri takem stanju ni čuda, da dobro čutijo konec svojega nenaravnega regimenta v mestu, ki šteje komaj kakih 50 pravih Nemcev, tedaj je mesto slovansko, kakor je cela dežela slovanska razen malega Kočevja in še manjšega Weissenfelsa.

— Ces. namestnik gosp. vitez Kallina je pretekli četrtek zapustil Ljubljano ter se podal na svoje novo mesto v Brno. Preblaga gospá soproga gré še le čez nekoliko tednov za njim.

— (Močvirski odbor) je pod predsedstvom gospoda dr. Kozlerja zboroval 9. dne t. m. in med drugim tudi sklenil, pozvati 3 imenitne izvedence o osuševanju in močenju močvirskih zemljišč, da ogledajo celo naše močvirje in po razgovoru z našimi domačimi izvedenci svetujejo, kako naj se temeljito poprime obdelovanje ljubljanskega močirja. Ti imenitni izvedenci so inženirji Salvini iz Milana, Podhajsky z Dunaja in dr. Vicentini iz Trsta. Kakor slišimo, pridejo proti koncu tega meseca v Ljubljano.

— C. k. deželna vlada je v soglasji z dopisom sl. ministerstva kmetijstva od 1. dne t. m. odobrila premembo §. 27. pravil družbe kmetijske, ki se glasi na to, da ustanovi poseben odsek za konjerejske zadeve kranjske, ki na podlagi pogodbe, ki se s c. kr. ministerstvom kmetijstva sklene, samostojno svoj posel opravlja po določilih dotičnega statuta.

— (Društvo rokodelskih katol. pomočnikov) obhaja prihodnjo nedeljo spomin 25letnice svojega obstanka s slovesno mašo ob 9. uri dopoldne v nunski cerkvi, ob 11. uri potem pa je občni zbor v društveni dvorani.

Društvo, ki vkljub mnogokrat jako neugodnim socijalnim razmeram preteklih let čvrsto stoji na nogah, sme res radostnega srca obhajati lepi spomin dolzih 25 let.

— (V spomin 300letnega obstoja c. k. dvornega kobilstva v Lipici na Krasu) se bode letos na povod višega konjušništva 17. dne maja, to je, na binkoštno nedeljo, vršila velika svečanost, katera se bode ob 11. uri dopoldne pričela s slovesno mašo. Kobilstvo v Lipici je leta 1580. ustanovil tadanji vladar Notranje Avstrije nadvojvoda Karel, kajti izvrstni kraški konji so sloveli uže v predrimskem času in še danes je Lipiško kobilstvo imenitno. C. k. general konjištva princ Thurn-Taxis, c. k. viši konjušnik, razpošilja uže vabila k tej slovesnosti, in, kakor slišimo, je to vabilo prejel tudi gosp. P. pl. Radics, ki bo morebiti tako prijazen, da „Novicam“ na kratko poroča o oni svečanosti, o kateri pride prihodnji mesec posebna spomenica na svetlo, za katero je gosp. J. Auer, c. k. dvorni tajnik v višem konjušništvu, nabral veliko gradiva.

— („Potopni komet“ — „Der diluvianische Comet“) je nemška brošurica, ki je nedavno za pirhe prišla na svitlo. Pisatelj g. Lovro Mencinger v njej dokazuje, da na mesecu (luni) zato ni ne vode, ne zraka, ker je oboje o potopu zemlje komet seboj potegnili v soparnem stanu dol na zemljo, in da je isti komet tudi Adama in Evo pregnal iz raja. Knjižica ta je jako zanimiva za učene, a tudi priprost človek, ako se mu razlaga po domače, se čudi, da toliko časa še nihče ni prišel na to misel, ki je tako naravna. V nemškem jeziku pa je izvirno pisana, da tako novo misel strokovnjaki na visocih šolah sprejmejo, in tako pride med svetom v veljavo. — V Blaznikovi tiskarni okusno in elegantno tiskana knjižica veljá 50 krajev. *10 mk. bi bilo zadost.*

— Gosp. Josip Marinko, bivši kaplan v Kostanjevici, je postal doktor bogoslovja, — gospod Jan. Svetina, bivši kaplan v Idriji, pa je tudi v Gradcu s pohvalo dovršil preskušnjo za profesuro o matematiki in fiziki na srednjih šolah. Čestitamo gospodoma!

— Gospá pl. Radičeva je za uni dan tudi v našem listu hvaljene gornje-avstrijske ljudske povestice od vojvoda Maksa Bavarskega, očeta cesarice naše, prejela pismo tople zahvale.

— Čitalnica bode, kakor se nam poroča, k sklepu zimske sezone predstavila jako priljubljeno, a uže več let ne slišano Ipavčevo opereto „Tičnik“.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Zbornica poslancev je 6. dne t. m. pričela obravnavati državni proračun za letošnje leto, katerega načrt jej je vlada predložila. Po tem načrtu se kažejo stroški s 422 milijoni in 860.802 gld., dohodki (po davkih itd.) s 398 milijoni in 251.756 gold., po takem primanjka (deficit) s 24 milijoni in 609.046 gld. Proračun daje v vsacem parlamentu različnim strankam povod, da kritikujejo vlado in njeno delovanje, pa tudi stranka grabi stranko in napada. Ves sedanji državni zbor je še bolj, ko prejšnji, res podoben dvema sosedoma, ki sta si v hudi jezi med seboj. Kedar drug družega vidi, se kregata čez plotove in si očitata starih reči, da se vsak pameten človek, ki ju čuje, le čudi, da se ne naveličata. Ubogi pa državljani, ki imajo za sebične čenčarije toliko plačevati, ker se vlada noče odločno in energično na tisto stran vstopiti, kjer je pravica. Zopet so večdnevne obravnave zbornice poslancev jasno pokazale, da nemška stranka prav nič noče odjenjati od svojih predprav, ki jih dozda proti ustavi in tedaj po krivici vživa, in da po takem ni upanja, da bi Nemci in Slovani v Av-

striji kedaj mirno skupaj živeli! Glede na tak mršavni stan bila bi pač tem več dolžnost vladi, da v krepko bran vzame ustavo, in ne dopušča, da jo skrni kršeni ali nekršeni nemec, kakor mu drago. Ni po takem pa tudi čuda, da je omahljiva vlada v sitnem položaji: nemški liberalci jo brezobzirno napadajo, naša državoppravna stranka pa se tudi ne more ogreti za njo, in tako ministri redko kako dobro besedo slišijo. —

Naj zdaj posnamemo le nekatere črtice iz govorov o proračunski razpravi. Ustavoverci so jahali posebno tega konja, da se pod Taaffejevim ministerstvom zatira nemštvo. Prvi v tej zadevi je govoril Plener mlajši, ki se sam baha, da je za finančnega ministra rojen; on se je spravil nad Taaffejevo vlado, češ, da ni zmožna vladanja, kakor tudi sedanja večina ne; to razumi le on, Plener. Avtonomiste je natolceval, da delajo za Rusijo, razen tega je dolžil vlado, da je ona kranjske ustavoverce izpodrinila in narodne Slovence v državni zbor spravila!

Za tem je govoril poslanec štajarskih Slovencev, gosp. M. Herman. On je posebno povdarjal, da se sedanji revščini more v okom priti le, ako postanejo avstrijske dežele same svoje pod najvišim vladarstvom cesarja. Cesar naj bo vladar cesarstva, a vladarji posameznih kronovin naj bodo deželni gospodarji. Tako bodo upravni stroški manjši in ljudstvo srečnejše, zadovoljnejše. On je razvil pozitivne misli o federalistični organizaciji cesarstva in posebno hudo šibal prejšnjo vlado dunajsko, ki je vzrok, da narodov blagostanje hira in hira.

Nemški poslanec Menger je pritrkoval Plenerju, češ, da je „Nemštvo res v nevarnosti“, in klical svoje rojake na boj zoper Slovanstvo. V Avstriji mora biti gospod le Nmec.

Česki poslanec Adamek je hudo prijel tako Nemštvo. „Z liberalizmom — je rekel — ki nas zatira in nam jemlje svobodo, ne bomo imeli nikdar miru, ker nasledek tega bi bilo gospodstvo edino le nemške stranke v Avstriji.“ Posebno hudo je prijemal Stremajerja; rekel mu je, da bi želel si njega na Česko za deželnega svetnika, ker bi on (Stremajer) najjasneje dokazal, kako se §. 19. državnih postav ne izvršuje.

Nemški poslanec Beer se je potezal za prejšnjo vlado in ustavaško stranko, rekoč, da je ona delala pot zboljšanju denarnega stanja Avstrije, a česki poslanec dr. Gregor je podučil ustavoverce, da se tako ne sme delati. Vse gre že narobe, davki so tako veliki, da jih ljudje ne morejo prenašati. Kriva temu je naša vnjanja in notranja politika; notranja politika je bila nemško-liberalna, napeta zoper Slované. Zavaljo tega je šla Avstrija tudi zoper svojo korist v Bosno, ker se je vedno le nemški živelj podpiral, slovanski pa zatiral. Dokler je vlada centralistična, se Slovani ne bodo mogli razviti po svojih posebnih lastnostih.

Dr. Monti je bil istih misli; Avstrija boleha zato, ker se je v nji vladalo tako, kakor bi bil tu le eden narod. Ako hočejo narode zadovoljiti, treba ustavo popraviti.

Poljak Hausner je ostro podajal vse nasprotno govornike in upiral se temu, da bi bil v Avstriji državni jezik le nemški, deželni jezik pa celó tam, kjer je Nemcev le peščica. Avstrija mora dati vsakemu narodu njegove pravice.

Govorila sta tudi Rus in Neuwirt, a posebno je tema odgovarjal grof Clam-Martinić tako izvrstno, da je celó nasprotnikom imponiral. Njegov govor je bil program avtonomistov. On je tega mnenja, da se državno blagostanje dá zboljšati le po večih dohodkih.

Govorila sta tudi ministra Kriegsau in grof Taaffe. Baron Kriegsau je rekel, da se denarnim ministrom ni nikoli dobro godilo, ampak skoro vsakemu slabo. Tudi njemu se stavi veliko tirjatev, katerih ne more spolniti, zato se je vsula ná-nj cela toča zasmehovanja in zmerjanja, pa on prepusti svetu, naj ga sodi po njegovih delih.

Grof Taaffe povdarja težavo vlade, ako nima prave večine, zato se njemu uže sme odpustiti, če tega ni mogel izvršiti v nekaterih mesecih, kar je prejšnja vlada celih 18 let poskušala. A on ima svoj cilj, to je: zagotoviti državi moč na zunaj in zadovoljiti vse narode avstrijskega cesarstva; to se pa more doseči le, če se nobeden narod ne zatira v svojih prirojenih in zgodovinsko dokazanih pravicah.

In konec vsega tega? Prešlo se je v nadrobnejšo razpravo o proračunu, pa glejte! Včeraj nam je naznanil telegraf, da je zbornica z dvema glasoma večine zavrgla dovoljenje skrivnega zaklada (Dispositiosfond), akoravno je minister Taaffe pred glasovanjem rekel, da onega zaklada ministerstvo ne sprejme kot zaupnico, ampak le v tem smislu, da ga porabi za svojo obrambo. Krivi tega propada avtonomistične stranke so Tirolci in Poljaki, katerih veliko ni bilo v zbornici; tudi Slovence Nabrgoja ni bilo. Kaj bo pa zdaj? (Danes nam telegram z Dunaja poroča, da bodo naši, to je, avtonomisti, to marogo uže izbrisali.)

— V liberalni gospôski zbornici se neki ne boste potrdili postavi o narejanji umetnega vina in posilnem legaliziranji, kajti centralist Schmerling je gospodar liberalnega kluba, in kar on hoče, to se ondi zgodi; zato tudi Lienbacherjev predlog za znižanje osemletne šolske dolžnosti na šest let nima upanja, da bi ga večina zbornice gospôske odobrila.

— Za skupnega finančnega ministra namesto barona Hoffmanna je imenovan pl. Szlavy, dosedanji predsednik ogerskega državnega zbora. Oficijozno se potrjuje, da je odstopil dosedanji minister baron Hoffmann zato, da se je prostor naredil Magyaru. Tedaj zmerom le Nmec in Magyar, nikoli pa Slavjan! — Baron Hoffmann, poprej minister, je zdaj začasni glavni vodja (general-intendant) obéh cesarskih gledališč dunajskih. Tako danes minister, jutri ravnatelj gledaliških komedij!

Slava!
Angleško. — Volitve v državni zbor so končane, in, kakor je bilo pričakovati, propalo je sedanje ministerstvo Beakonsfieldovo ter pride na krmilo liberalno Gladstonovo. O tem važnem prevratu na Angleškem piše „Grazer Volksblatt“ to-le: „Prav imajo diplomati, da se bojijo propada Beakonsfieldovega, kajti če Rusija, Francija, Italija in Anglija skupaj v roko vzamejo rešitev turškega vprašanja, potem je velika vojska gotova. Če pa se ta vojska nesrečno konča, ne bode nihče drug „cehe“ plačal, kakor mi Avstrijanci. Gladstone špekulira tudi na avstrijske Slované; po naših mislih je ta špekulacija nesrečna, vendar bo v to služila, da bode zopet vladi opomin, „Slovani ne priti-skati na steno!“

Iz Rusije. — Telegram iz Petrograda od 12. t. m. poroča, da je knez Gorčakov tako nevarno zbolel, da vsaki čas pričakujejo smrt njegovo. Car kaže živo sočutje za velecenjenega državnika. *Bismarck pa*

za njim!